

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Co nám epidemie říká o významu celoživotního učení

Michaela Kudrnáčová

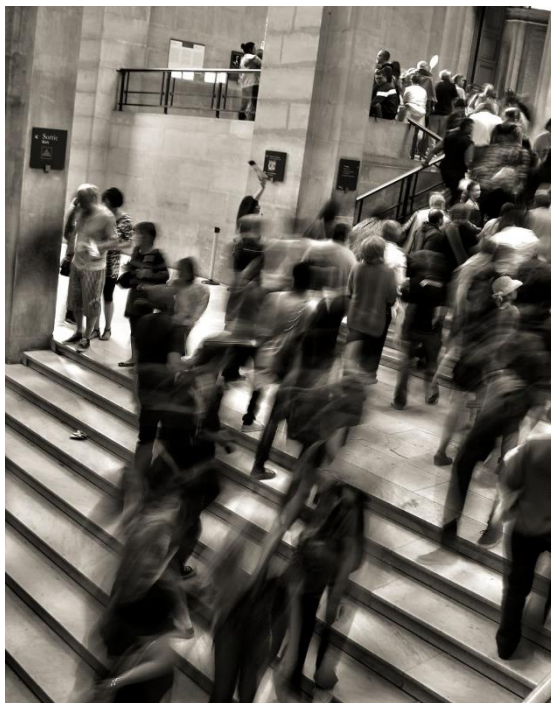
konference Asociace institucí
vzdělávání dospělých

8. 12. 2020

Systémové prostředí
k prohlubování kompetencí

Obsah

Jaké trendy na pracovním trhu a pracovištích přinesla epidemie a co čekat do budoucna?

Co to znamená pro význam celoživotního učení?

Na jaké problémy další vzdělávání v ČR naráží?

Co k tomu může říct výzkum PIAAC?

český trh práce v epidemii

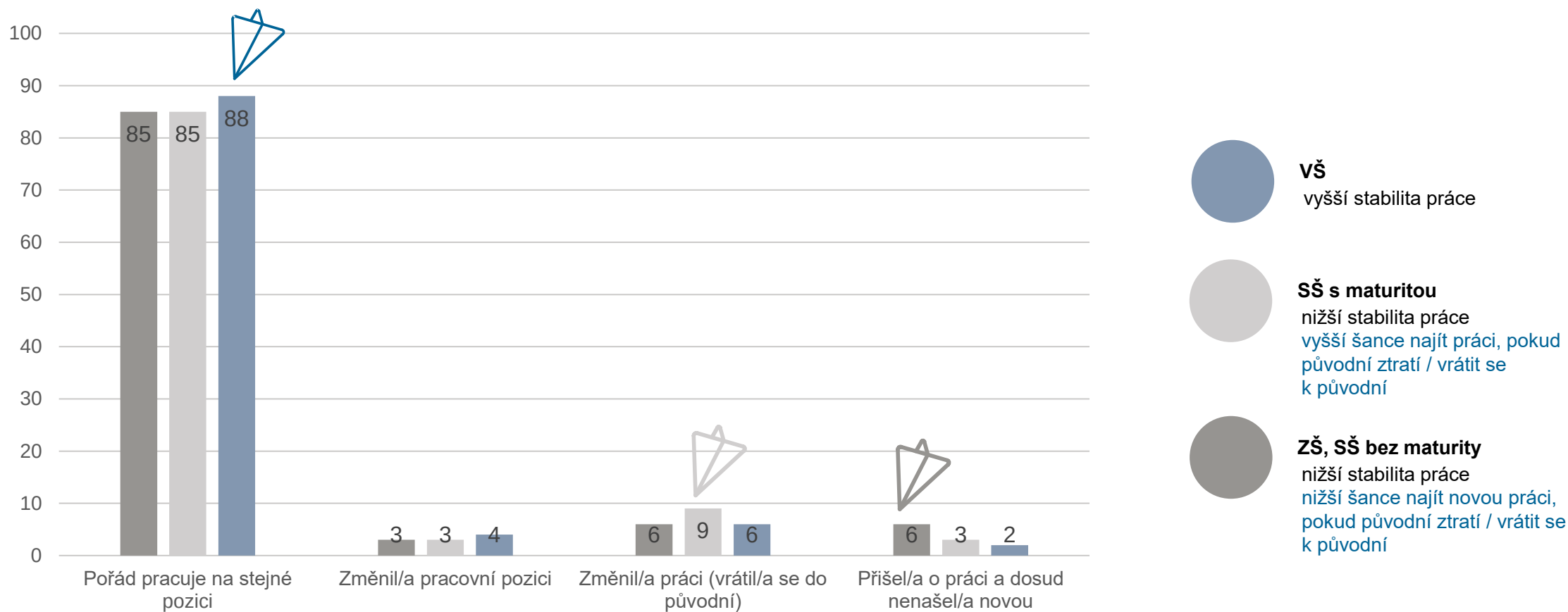
- Epidemii dosud doprovázel **poměrně nízký nárůst nezaměstnanosti** (podíl nezaměstnaných v listopadu = 3,75 %, meziroční nárůst o cca 1 procentní bod). ČR má během epidemie jednu z **nejnižších** měr nezaměstnanosti **v Evropě**.
- Vedle celkové ztráty práce však navíc docházelo ke **snižování úvazků, snižování výdělků** (mzdy/platy, další příjmy z DPP či na ruku), **nuceným dovoleným**. Na jaře těmito omezením čelila až 26 % původně pracujících (zaměstnanci, OSVČ), na konci listopadu 14 %.¹
- Dopady epidemie na pracovní aktivitu jsou **nerovnoměrně rozloženy napříč společností**. Ke ztrátám práce i omezení pracovní aktivity (a souvisejícímu ekonomickému zasažení domácností) častěji dochází u:
 - nízkopříjmové domácnosti
 - OSVČ, lidé pracující na dohody, lidé v šedé ekonomice
 - **lidé s nižším vzděláním**

¹ Život během pandemie 2020, PAQ Research, IDEA AntiCovid, NMS, zivotbehempandemie.cz

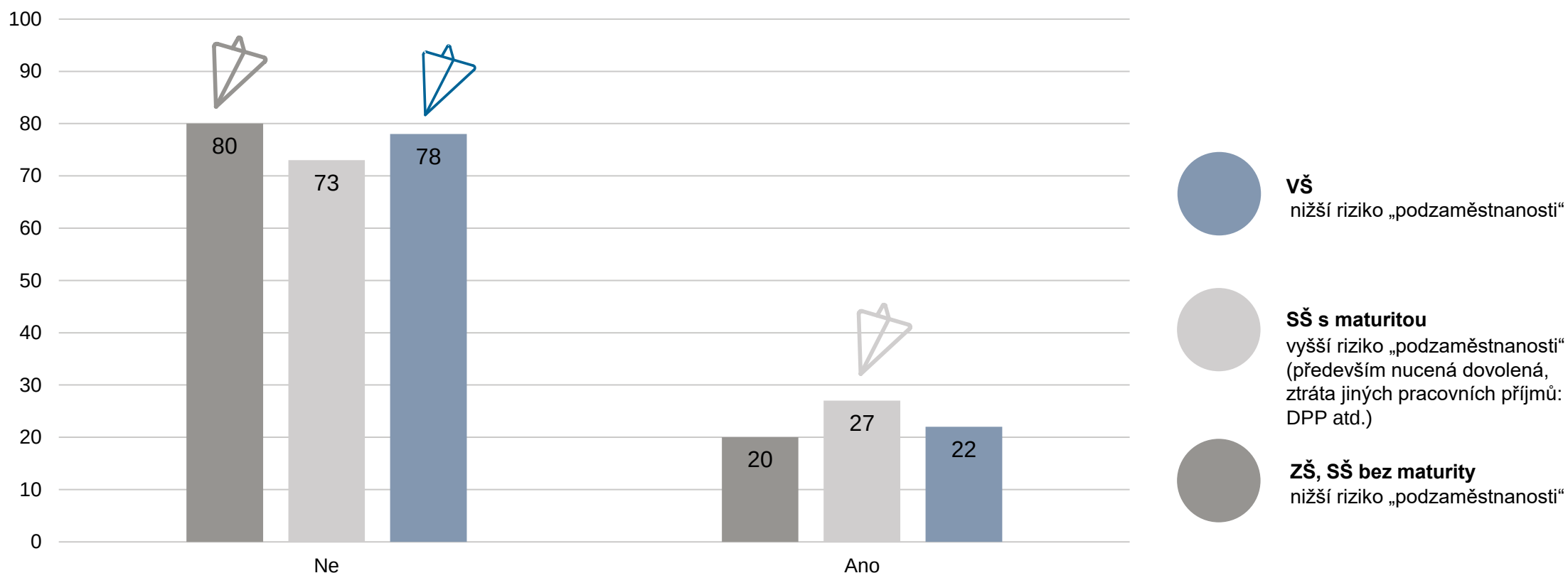
destabilizace práce v epidemii podle vzdělání

změny v práci od 16. března u původně pracujících (%)

destabilizace práce v epidemii podle vzdělání

omezení pracovní aktivity od 16. března (snížení úvazku/výdělku, nucená dovolená)
u původně pracujících (%)

využívání home office

- **Potenciál home office** je v **ČR** odhadován na **34 %** pracujících, tj. podíl pracovníků, jejichž práci lze plně vykonávat z domova.¹ Srovnatelné s ekonomicky podobně rozvinutými zeměmi.²
- Využívání home office v období epidemie je silně závislé na **vzdělání** a **oboru práce**.³
- V **jarní vlně** byl home office **rozšířen výrazně více** než v podzimní vlně (plná práce z domova během týdne u 23 % pracujících na jaře vs. 16 % na podzim).³

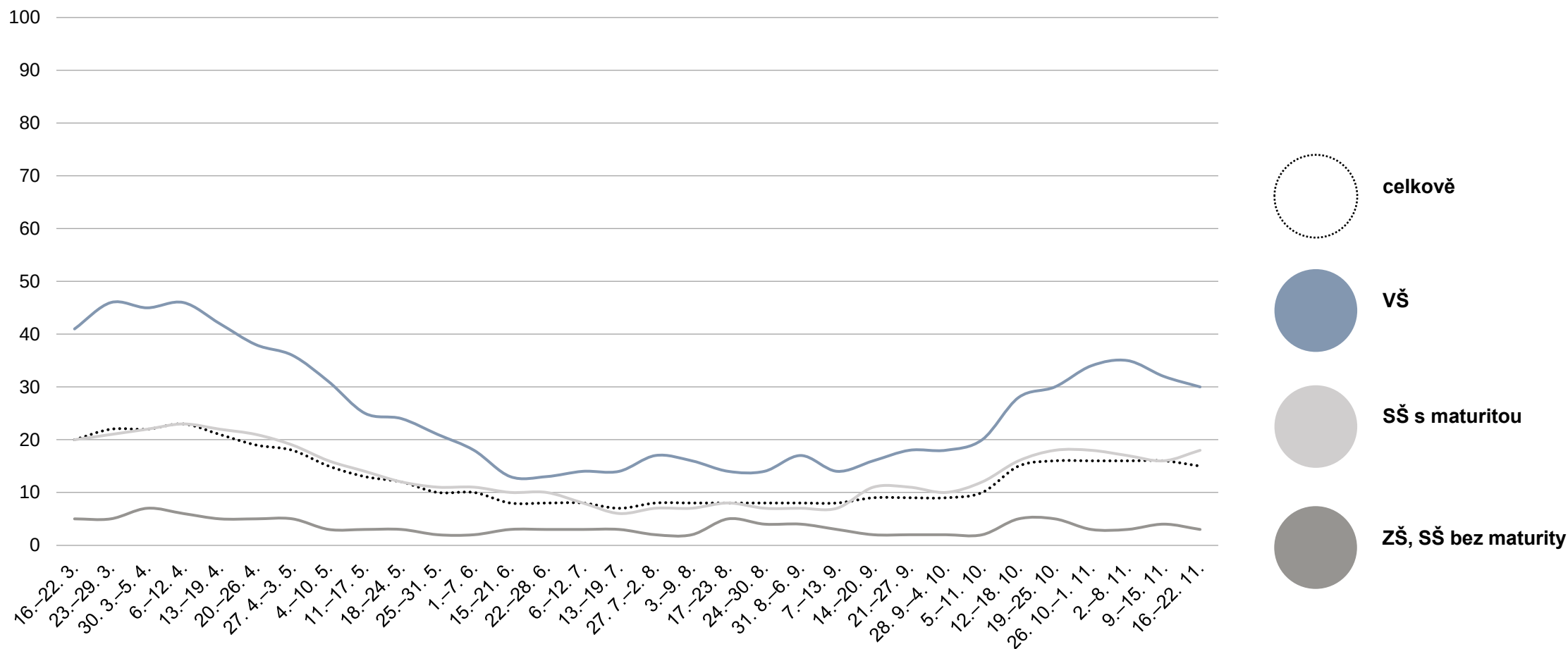
¹ Bajgar, M., Janský, P., Šedivý, M. 2020. Kolik nás může pracovat z domova? IDEA anti COVID-19.

² Dingel, J. I., Neiman, B. 2020. How many jobs can be done at home? Journal of Public Economics, 189.

³ Život během pandemie 2020, PAQ Research, IDEA AntiCovid, NMS, zivotbehempandemie.cz

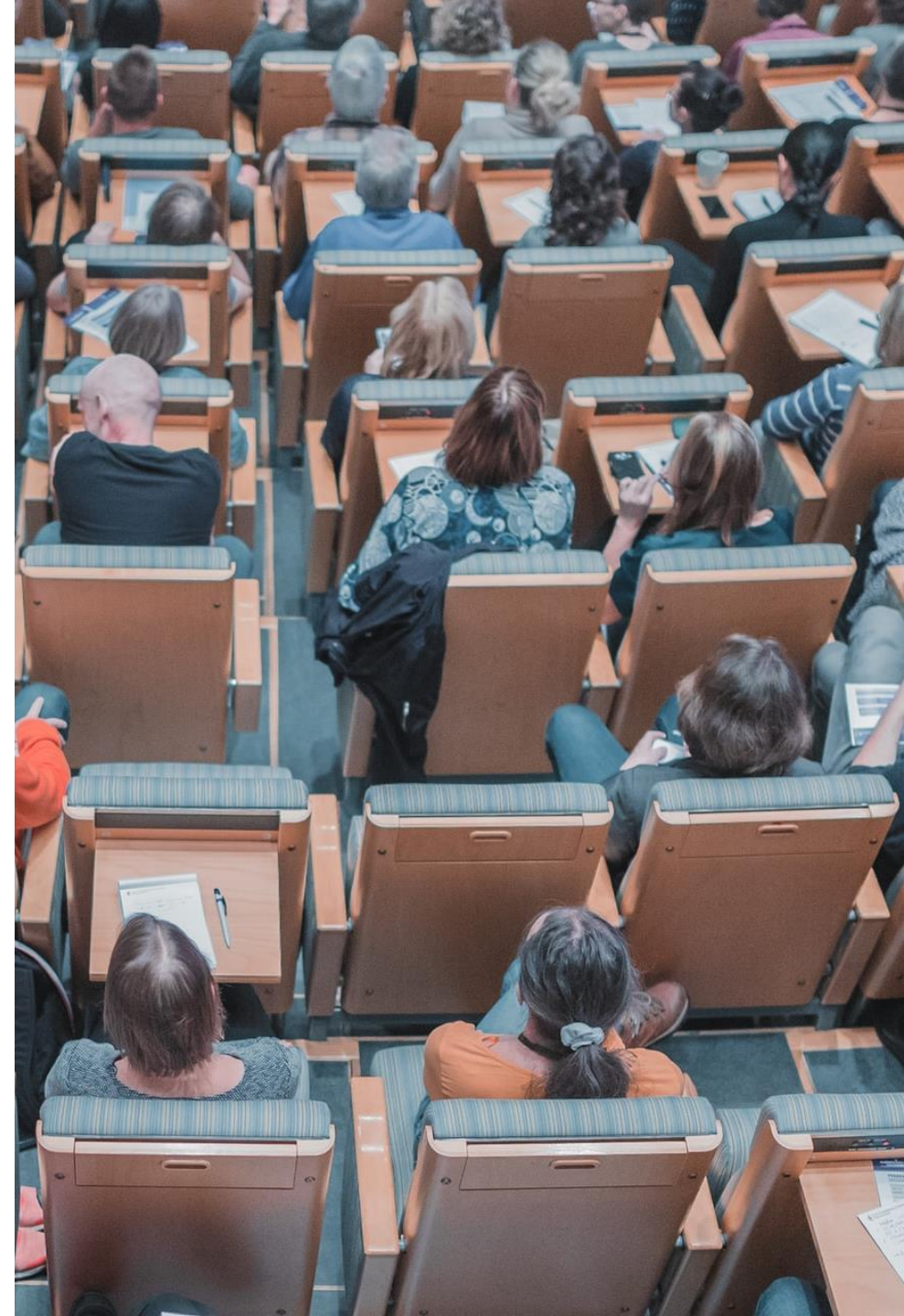
práce z domova během epidemie celkově a podle vzdělání

pracující v daném týdnu plně na home office (%)

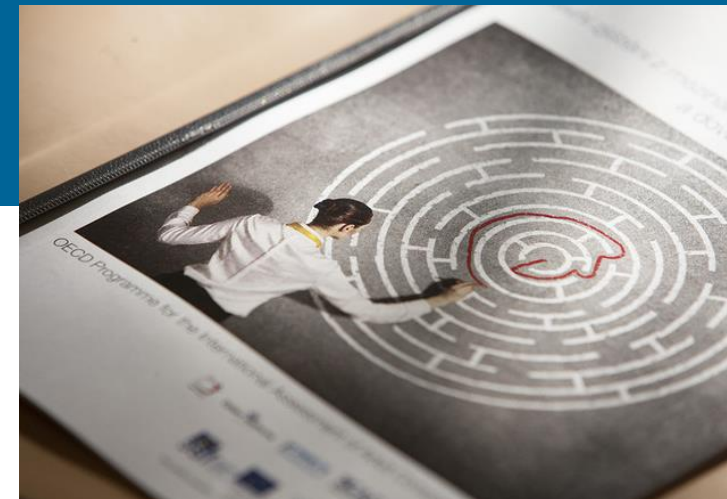
širší trendy a význam celoživotního učení

- Pandemie **uspíší již probíhající trendy**:
 - digitalizace
 - automatizace repetitivních manuálních i nemanuálních úkonů
 - zánik určitých profesí nebo proměna jejich obsahu
 - polarizace trhu práce (mizení středně kvalifikovaných míst ve prospěch vysoko- i nízkokvalifikovaných)
 - potřeba rekvalifikace na nová pracovní místa
 - důraz na celoživotní učení
 - práce na dálku
- **Výzvy pro další vzdělávání**: pomáhat překračovat obory a kvalifikační stupně, vytvářet kulturu učení se celý život, **posilovat motivaci** k účasti na dalším vzdělávání
- **Zvyšující se role**: digitální dovednosti (jak základní, tak pokročilé), komunikace (osobně i na dálku), kooperace, vedení týmů, vedení projektů

problémy dalšího vzdělávání v ČR

- **Jedna z nejnižších** časových investic do neformálního vzdělávání mezi zeměmi EU. Poměrně **nízký potenciál dalšího vzdělávání**, tj. zájem účastnit se dalšího vzdělávání mezi lidmi, kteří se ho dosud neúčastní.¹
 - **Rizikové skupiny** na trhu práce (méně vzdělaní a kvalifikovaní, nezaměstnaní, neaktivní) se dalšího vzdělávání účastní **méně často**. Toto platí mezinárodně, ale **v ČR je rozdíl mezi skupinami** dle vzdělání a postavení na trhu práce **velmi výrazný**.
 - Jednou z překážek může být **nízká úroveň všeobecných dovedností**, které **usnadňují vstup** do dalšího vzdělávání a **tvoří předpoklad pro celoživotní učení**.
 - PAST NÍZKÝCH DOVEDNOSTÍ
 - V roce 2018 má pětina 15letých nedostatečnou funkční gramotnost (na SŠ bez maturity dokonce polovina ročníku).²
- Význam **rozvoje všeobecných (základních) dovedností** v počátečním i dalším vzdělávání

¹ Český statistický úřad. 2018. Vzdělávání dospělých v České republice: Výstupy z šetření Adult Education Survey 2016. Český statistický úřad.

² Krajčová, J., Münich, D. 2020. Vysoké náklady nízkého vzdělání v České republice. IDEA CERGE-EI.

výzkum PIAAC (Programme for International Assessment of Adult Competencies)

- Výběrové šetření dovedností populace v ekonomicky produktivním věku (16 až 65 let) organizované **OECD** jednou za 10 let (1. cyklus 2011–2012, 2. cyklus 2022–2023). Výsledky 2. cyklu budou k dispozici na **podzim 2024**.
- Zjišťuje úroveň **všeobecných dovedností pracovat s informacemi**, které jsou potřebné k fungování na moderním trhu práce a v běžném životě (**čtenářská a numerická gramotnost, řešení problémů**).
- Součástí strategické koncepce OECD **Skills Strategy** (2012, 2019).
- **Cílem** je zjistit:
 - Jaká je úroveň dovedností v populaci a jejích skupinách?
 - Jaká je souvislost mezi dovednostmi a životními podmínkami (zaměstnanost, zdraví...)?
 - Co přispívá k rozvoji/udržování dovedností a naopak k jejich ztrátě?
- **Závěr 1. cyklu:** vyšší dovednosti snižují riziko nezaměstnanosti, zvyšují šanci na nadprůměrné příjmy, jsou spojeny s lepším zdravím i vyšší společenskou důvěrou. Lidé, kteří se **účastní neformálního vzdělávání**, mají **vyšší** úroveň všeobecných dovedností pracovat s informacemi a řešit problémy.¹

¹ OECD. 2013. OECD Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills. OECD Publishing.

01

Dovednosti,
vzdělání,
postavení na trhu
práce

02

Účast na dalším
vzdělávání a jeho
bariéry

03

Vztah dalšího
vzdělávání a
dovedností

PIAAC, 2. cyklus

Co od něj očekáváme?

... v České republice i mezinárodně

Michaela Kudrnáčová

národní koordinátorka PIAAC

+420 774 339 930

michaela.kudrnacova@npi.cz

Národní pedagogický institut
České republiky
Senovážné náměstí 872/25
110 00 Praha 1

piaac.cz

Využity fotografie:

<https://unsplash.com/photos/3aVIWP-7bg8>

<https://unsplash.com/photos/45sjAjSjArQ>

https://unsplash.com/photos/M1qSY_luF4c

Archiv událostí PIAAC